

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem v právní věci

žalobkyně: **L. M.**
bytem X
proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 3. 2019, č.j. X, ve věci zamítnutí žádosti o změnu výše invalidního důchodu,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně brojila svou žalobou proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 3. 2019, č.j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty její námitky proti prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 1.2. 2019, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byla podle ustanovení § 41 odst. 3 pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu.

II. Žaloba

2. Žalobkyně předně v žalobě zrekapitulovala průběh správního řízení. Namítala, že její zdravotní stav nebyl komplexně posouzen, zejména nebyly zohledněny všechny uváděné potíže a nebylo přihlédnuto k celkové závažnosti a rozsahu jejího onemocnění. Žalobkyně tedy napadá oba posudky o invaliditě, a to posudek OSSZ Brno-venkov a i posudek žalované. Stejně tak rozhodnutí správního orgánu I. stupně i žalované považuje za nesprávné. Žalovaný totiž neposoudil subjektivní potíže žalobkyně, které podrobně zdůvodnila ve svých námitkách. Nad rámec toho ještě poukázala na potíže s astmatem, kdy se jí zkracuje dech, dále bolesti páteře, které vystřelují mezi lopatky. Nejen při chůzi, ale kdykoliv a kdekoliv má velké bolesti, které vystřelují do dolních končetin, kdy zůstane stát a následně tahá nohy za sebou, kulhá, ráno na posteli leží ve vodorovné poloze a nemůže se hnout, neboť čeká, až bolesti zad povolí. K tomu ji bolí kolena a někdy i upadne, protože se kolena podlamují. Žalobkyně chodí ohnutá do předklonu a od krční páteře má bolesti, které vystřelují do obou horních končetin s mravenčením v prstech. Při bronchitálním astmatu má dávivý kašel, když kašle, tak ji až bolí záda mezi lopatkami. Při chůzi do schodů má nejenom bolesti od páteře a kolen, ale se i zadýchává a musí zastavit. Rovněž vykašlává hleny a dusí se. V rámci léčby u neuroložky dostává 1 krát za 3 měsíce kapačky, přičemž dřívější léčby injekcí ji způsobovaly problémy.
3. Dle žalobkyně žalovaný opomněl hodnotit, že v celkovém součtu všech jejich zdravotních potíží se její zdravotní stav jeví zcela jinak a že ji bolesti naprosto znemožňují dlouhodobě pracovat. V době, kdy byla zaměstnaná, i když jenom na částečný pracovní úvazek, se její zdravotní stav natolik zhoršil, že byla dlouhodobě 7 měsíců v PN. Vzhledem k jejím možnostem ani není možné, aby byla dlouhodobě zaměstnaná (žalobkyně zde odkázala na profesní dotazník). V současné době je žalobkyně v evidenci úřadu práce a s ohledem na její věk, zdravotní stav a pracovní omezení, je v podstatě nezaměstnatelná.

III. Vyjádření žalované

4. Žalovaná ve svém vyjádření zejména zrekapitulovala průběh správního řízení, včetně závěrů z obou posudků o invaliditě. Z obsahu žaloby pak plyne, že žalobkyně nesouhlasí s medicínským posouzením jejího zdravotního stavu a proto žalovaná navrhuje provedení důkazu odborným lékařským posouzením posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen PK MPSV).

IV. Jednání před soudem

5. Žalobkyně především zdůraznila, že má sníženou pracovní schopnost, nemůže nic dělat a ani ji nikde na 4 hodiny denně nezaměstnají. Má špatná záda, artrózu kolen, astma. Její páteř je úplně dodělaná. Užívá hodně léků, má velké bolesti. Na vše je sama. Její rodiče, o které se starala, umřeli. Záda se jí zhoršila a i se občas dusí. Závěrem uvedla, že bude muset znovu absolvovat vyšetření u lékařů.
6. Žalovaná především odkázala na své rozhodnutí a vyjádření k žalobě.
7. Soud provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 16. 12. 2019. Žalobkyně k posudku především odkázala na své zdravotní potíže. Žalovaná se k obsahu posudku nevyjádřila.

V. Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
9. V posuzované věci nechal soud vypracovat **posudek** PK MPSV, pracoviště v Brně ze dne 16. 12. 2019. PK MPSV zasedala ve složení předsedy komise a odborných lékařů z oboru neurologie a interní lékařství. V posudku je uvedeno, že žalobkyně byla jednání přítomna. Posudek obsahuje **diagnostický souhrn**. Jedná se o: 1) *Astma bronchiale*, 2) *Polyvalentní alergie – alergická rhinokonjunktivitida, ekzém*, 3) *Chronický vertebrogenní algický syndrom etážový, v LS oblast účast SI skloubení, jinak degenerativní změny, protruze disku C6/7, megatranzverzi C7, protruze disků L3/4, L4/5, L5/S1, naznačený ventroposun L4 proti L5*, 4) *Artróza kolenních kloubů*, 5) *Hypertenzní nemoc*, 6) *Aneurysma septa síní*, 7) *Varixy levé dolní končetiny*, 8) *Polycystická marthopatie* a 9) *Hypercholesterolemie*. V **posudkovém zhodnocení** je mj. popsán vývoj žádosti žalobkyně o přiznání invalidního důchodu od 9/08 až po současnou žádost o změnu výše invalidního důchodu. PK MPSV k tomu uvedla, že v případě žádosti žalobkyně a rovněž stanovených kontrolních lékařských prohlídek zásadně nedošlo v jejím zdravotním stavu od žádosti 9/08 k významnějším změnám. Byla jí nejprve přiznána a následně i ponechána invalidita I. stupně. Její žádosti o zvýšení stupně invalidity v 8/17 nebylo vyhověno a rovněž jí byla ponechána invalidita I. stupně. Dle PK MPSV došlo při jednotlivých posouzení zdravotního stavu žalobkyně k posudkovému nadhodnocení subjektivních potíží nad objektivně prokázanými poruchami funkce. V **posudkovém zhodnocení** je dále uvedeno, že k datu vydání napadeného rozhodnutí si žalobkyně po stránce alergologických potíží stěžovala na rýmu, pokašlávání, občasný ekzantém, občasné pálení očí, objektivně byla kůže bez významnějších známek ekzantému, spojivky byly lehce překrvené, v nose bylo něco sekretu, byla lehce prosáklá nosní sliznice, dýchání volné bez vedlejších jevů, spirometrie byla bez významnější ventilací poruchy. K datu vydání napadeného rozhodnutí byla onemocnění astmatem někde mezi astmatem pod kontrolou a pod částečnou kontrolou, nešlo o asthma pod nedostatečnou kontrolou ani o obtížně vyléčitelné asthma. K datu vydání napadeného rozhodnutí po stránce potíží s páteří byly stížnosti na bolesti, objektivně byla přítomna porucha statodynamiky páteře, svalová dysbalance, funkční neurologický nálezní pak byl minimální. K datu vydání napadeného rozhodnutí byly přítomny degenerativní změny kolenních kloubů, avšak bez významného postižení funkce. Žalobkyně trpí dalšími zdravotními postiženími, která nezpůsobovala funkční poruchu, která by měla dopad na pracovní schopnost. V **posudkovém závěru** je mj. uvedeno, že na základě prostudované zdravotní dokumentace a stavu zjištěného při jednání PK MPSV šlo k datu vydání napadeného rozhodnutí u žalobkyně o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jež rozhodující příčinou bylo onemocnění dýchacích cest. Pokles míry pracovní schopnosti je hodnocen dle kapitoly X oddíl B, položka 3 písm. b) přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb. ve výši 20%. Vlastní postižení funkcí je někde mezi písmenem a) a b). S ohledem na ostatní zdravotní postižení a předchozí vykonávané výdělečné činnosti je zvoleno písm. b) a hodnocení na dolní hranici. Pro užití § 4 nebyly zjištěny další posudkově významné skutečnosti. Pokles pracovní schopnosti není hodnocen dle písm. c) nebo písm. d), protože klinické nálezy nedokumentují závažnost funkčních poruch pod těmito písmeny uvedenou. Pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve výši 20% byl přitom stanoven ke dni vydání rozhodnutí žalované.
10. Žalobkyně se vyjádřila k posudkovému zhodnocení tak, že od roku 1985 má algický vertebrogenní syndrom C, TM páteře, což znamená, že má bolesti v různých oblastech páteře s omezením pohyblivosti a skoliózou. Páteř se jí zhoršovala a s přibývajícím věkem se přidaly i další nemoci páteře. Zdá se jí zhoršila, a proto dostala lázně. Přiložila kopii zprávy z lázní a kopie dalších lékařských zpráv. Uvedla, že trpí následujícími zdravotními obtížemi, a to nedomykavost chlopní, syst. šelest nad chlopní, aneurysma septa síní,

altroza a skoliosa páteře, altroza kolen, hypertenzní nemoc, hypercholesterolémie, polycystická marthopartie, varixy na levé dolní končetině a astma bronchiale.

11. Soud k věci uvádí, že právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
12. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, přístupný na www.nssoud.cz). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).
13. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě

poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35%, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).

14. V posuzované věci krajský soud vyhodnotil posudek PK MPSV ze dne 16. 12. 2019 jako posudek splňující všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. Posudek byl vypracován PK MPSV zasedající v řádném složení za účasti lékařů s odborností interní lékařství a neurologie. Žalobkyně se zasedání komise zúčastnila. V posudku byly hodnoceny i lékařské zprávy, které žalobkyně doložila při jednání komise. Byly hodnoceny i lékařské zprávy, na něž žalobkyně odkázala ve svém vyjádření k posudku. Jednalo se zprávu z pobytu v lázních Luhačovice ze dne 22. 10. 2019, CT vyšetření z ÚN Brno ze dne 22. 11. 2018 od MUDr. Ch. a RTG vyšetření ze dne 1. 10. 2015 MUDr. D. Dle názoru soudu byl tedy komplexně zhodnocen její zdravotní stav, a to nejenom na základě lékařských zpráv, přičemž k objektivnímu posouzení zdravotního stavu PK MPSV provedla sama její zdravotní prohlídku a žalobkyně i popsala své zdravotní obtíže. Posudek rovněž hodnotil i ji doložené lékařské zprávy.
15. Soud k věci dále uvádí, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo v předmětném posudku shledáno zdravotní postižení, jehož rozhodující příčinou bylo onemocnění dýchacích cest. Pokles míry pracovní schopnosti je hodnocen dle kapitoly X oddíl B, položka 3 písm. b) přílohy k vyhl. č. č 359/2009 Sb. ve výši 20%. Vlastní postižení funkcí je někde mezi písmenem a) a b). Posudek obsahuje diagnostický souhrn, kdy se u žalobkyně jedná o: 1) Astma bronchiale, 2) Polyvalentní alergie – alergická rhinokonjunktivitida, ekzém, 3) Chronický vertebrogenní algický syndrom etážový, v LS oblast účast SI skloubení, jinak degenerativní změny, protruze disku C6/7, megatranzverze C7, protruze disků L3/4, L4/5, L5/S1, naznačený ventroposun L4 proti L5, 4) Artróza kolenních kloubů, 5) Hypertenzní nemoc, 6) Aneurysma septa síní, 7) Varixy levé dolní končetiny, 8) Polycystická marthopatie a 9) Hypercholesterolémie. Žalobkyně takto i v podstatě shrnuje svůj souhrn potíží ve svém vyjádření k posudku. V posudku jsou hodnoceny i potíže žalobkyně s páteří, na něž si především v žalobě stěžovala. Dle posudku k datu vydání napadeného rozhodnutí po stránce potíží s páteří byly stížnosti na bolesti, objektivně byla přítomna porucha statodynamiky páteře, svalová dysbalance, funkční neurologický nález pak byl minimální. Posudek pak hodnotí i potíže s kolenními klouby, což je rovněž součástí žalobní argumentace. Dle posudku k datu vydání napadeného rozhodnutí byly přítomny degenerativní změny kolenních kloubů, avšak bez významného postižení funkce. Dle posudku žalobkyně trpí dalšími zdravotními postiženími, která nezpůsobovala funkční poruchu, která by měla dopad na pracovní schopnost. Jde-li o míru poklesu pracovní schopnosti tak ta je hodnocena dle kapitoly X oddíl B, položka 3 písm. b) přílohy k vyhl. č. č 359/2009 Sb. ve výši 20%. Vlastní postižení funkcí je někde mezi písmenem a) a b). S ohledem na ostatní zdravotní postižení a předchozí vykonávané výdělečné činnosti je zvoleno písm. b) a hodnocení na dolní hranici. Pro užití § 4 nebyly zjištěny další posudkové významné skutečnosti. Pokles pracovní schopnosti není hodnocen dle písm. c) nebo písm. d), protože klinické nálezy nedokumentují závažnost funkčních poruch pod těmito písmeny uvedenou. Soud k věci dodává, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí, též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým

orgánům (srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 a zákona o provádění sociálního zabezpečení). V souhrnu krajský soud shledal, že předložený posudek PK MPSV je po stránce obsahové úplný a přesvědčivý, a splňuje tak požadavky kladené judikaturou na to, aby mohl být stěžejním důkazem o invaliditě žalobkyně. Dle PK MPSV pokles pracovní schopnosti žalobkyně činil méně než 35%, tj. žalobkyně nedosáhla ani na invaliditu prvního stupně. V této souvislosti soud uvádí, že žalobkyně se naopak v důsledku zhoršení zdravotního stavu domáhala změny výše invalidního důchodu na invalidní důchod pro invaliditu druhého nebo třetího stupně. Dle posudku, který soud považuje za přesvědčivý, nedosáhla žalobkyně ani na invaliditu prvního stupně. Správní orgán I. stupně i žalovaný jí však ponechali invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Správní orgán I. stupně ani žalovaná tedy nepochybily v tom, že zamítly žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu. S ohledem na úplnost a přesvědčivost posudku a toho, že žalobkyně nedoložila žádné důkazy, které by jeho závěr zpochybňovaly, soud nepovažoval za nutné provádět dokazování znaleckým posudkem k posouzení jejího zdravotního stavu za účelem zjištění stupně invalidity.

16. Soud přitom nezpochybňuje zdravotního postižení žalobkyně, avšak jak plyne i ze shora uvedeného, tak soud dospěl k závěru, že zdravotní stav žalobkyně byl přezkoumán řádně a objektivně, přičemž bylo prokázáno, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí, tj. k datu 12. 3. 2019 nesplňovala ani podmínky přiznání invalidity prvního stupně, ačkoliv se domáhala přiznání invalidity druhého nebo třetího stupně.
17. Soud k věci závěrem uvádí, že chápe obtížnou životní situaci i zdravotní obtíže žalobkyně a z toho plynoucí potíže na pracovním trhu, avšak tyto skutečnosti samy o sobě nemohou vést k jinému posouzení. S ohledem na výše uvedené totiž nebylo prokázáno, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované byla žalobkyně invalidní v druhém nebo třetím stupni (pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, resp. 70 %), a proto nemohl její žalobě vyhovět.
18. Soud k věci pro úplnost uvádí, že případné zhoršení zdravotního stavu po vydání napadeného rozhodnutí žalované nemůže být v rámci tohoto přezkumu hodnoceno. Soud zde odkazuje např. na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25.5.2007, č. j. 4 Ads 125/2006-39, podle něhož rozhoduje-li *Česká správa sociálního zabezpečení o nároku na dávku, jejíž přiznání je podmíněno zdravotním stavem (zde: zvýšení důchodu pro převážnou bezmocnost, § 70 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení), vychází z odborného lékařského posouzení o zdravotním stavu, který je zjišťován k datu rozhodnutí správního orgánu. Zhoršení zdravotního stavu po tomto datu může být předmětem posouzení teprve na základě nové žádosti.*
19. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl, jak je ve výroku I. uvedeno.
20. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s., soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 24. června 2021

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.